

Van het gas af? Red je er maar mee

Column
Frans Debets

De energietransitie verloopt nogal moeizaam in Nederland en nu komt er ook nog eens de beëindiging van het gastijdperk bij.

De aanleg van de gasinfrastructuur veertig, vijftig jaar geleden was een groot project dat geleid werd door Gasunie en de staat. Maar over de abrupte afbouw van het systeem zegt de minister: gemeenten moeten de regie nemen in de lokale transitie van de warmtevoorziening. Ondernemende burgers, al dan niet verenigd in energiecoöperaties, en aanbieders van ontzorgende diensten en producten kunnen hierbij een belangrijke rol spelen.

De minister ziet blijkbaar geen rol voor de centrale overheid, eigenlijk zegt hij: red je er maar mee. De gemeenten moeten in 2021

plannen klaar hebben om de gasloze toekomst voor te bereiden.

Optimisten vertellen dat het niet zo moeilijk is: zij koken al jaren niet meer op gas. De gasloze keukens is inderdaad niet moeilijk, de inductiekookplaat is normaal aan het worden en de meeste ovens zijn al elektrisch. Ook warm water in de keukens en de badkamer is wel te regelen zonder gas, de elektrische boiler kennen we al decennia en de quooker die direct kokend water levert, is het nieuwe hebbedingetje.

De grootste uitdaging is echter de verwarming van het huis. 70 tot 80 procent van ons gasgebruik is voor de verwarming.

Hoewel er nog weinig duidelijkheid is over de van-het-gas-af-operatie, is het proces eigenlijk al begonnen. De ondernemende burgers

waar de minister het over heeft, vragen inmiddels om het afkoppelen van het gasnet, zij investeren in isolatie en een warmtepomp en richten hun huishouden *all electric* in. Subsidies helpen hen daarbij, dit jaar heeft de ISDE-regeling honderd miljoen euro beschikbaar.

De komende jaren zullen we zien dat in elke straat en buurt individuele afkoppelaars van het gas voorkomen. Dat geeft problemen bij de netwerkbeheerder, want zolang de leidingen er nog liggen, worden zijn kosten niet minder. Deze kosten moeten gedekt worden door een krimpend aantal aansluitingen, de achterblijvers zullen de zwarte piet krijgen.

Ondertussen zullen de gemeenten hun plannen ontwikkelen. Zij moeten besluiten over het wel of niet aanleggen van warmteleidingen. Maar daar moeten ze niet te lang mee wachten, want wie wil straks een warmtesysteem aanleggen in een buurt waar 30 tot 40 procent van de bewoners al zelf iets

De ondernemende burgers waar de minister het over heeft, vragen inmiddels om het afkoppelen van het gasnet

geregeld heeft en de rest zijn warmtevraag fors heeft gereduceerd? En een warmtesysteem heeft ook een warmtebron nodig. Hoe gaan we dat

doen? En wie gaat dat betalen?

We hadden de afgelopen decennia natuurlijk al onze aandacht en slimheid moeten richten op het verminderen van de warmtevraag. Het gemiddelde gasverbruik van 1400 kubieke meter per jaar had al lang gehalveerd kunnen worden. Maar we zitten nu nog steeds met 75 procent van onze huizen op label C of hoger.

De nieuwbouw van de afgelopen tien jaar hadden we best gasvrij kunnen maken, de kennis en de isolatietechnieken zijn al lang beschikbaar. De bouwnormen en de gaswet hadden we kunnen aanpassen en de beëindiging van het gastijdperk hadden we planmatig kunnen voorbereiden.

Maar dat hebben we niet gedaan en nu zitten we met de gebakken peren. Of leidt dit ongemak tot een golf van innovatie en dynamiek waar we allemaal beter van worden?

▶ Frans Debets is deskundige op het gebied van duurzame energie